

TALEPAPIR

DET TALTE ORD GÆLDER

Anledning	Samråd i Folketingets Uddannelsesudvalg
Titel	UDU samrådsspørgsmål Ø-AB
Målgruppe	Folketingets Uddannelsesudvalg
Arrangør	Folketingets Uddannelsesudvalg
Taletid	Ca. 10 min.
Tid og sted	Den 18. januar 2011

Indledning

- Uddannelsesudvalgets samrådsspørgsmål Ø-AB vedrører alle fire regeringens opfølgning på Folkeoplysningsudvalgets rapport. Jeg foreslår, at jeg giver en samlet besvarelse.

1. Samrådsspørgsmål Ø

Spørgsmål:

”Ministeren bedes orientere udvalget om sine planer for at styrke det folkeoplysende arbejde i forlængelse af Folkeoplysningsudvalgets rapport og anbefalinger?”

Svar:

- Lad mig starte med at sige, at jeg er meget tilfreds med det store arbejde, som Folkeoplysningsudvalget. Et enigt udvalg har afgivet 38 anbefalinger.
- De fleste af udvalgets forslag **flugter fint med flere af regeringens centrale målsætninger**, blandt andet om afbureaukratisering og mere kommunal frihed til at prioritere offentlige midler, øget inddragelse af frivillige kræfter i socialt arbejde, digitalisering og opsamling af viden og evidens.
- Regeringen kan tilslutte sig de fleste af udvalgets forslag og arbejder på konkrete løsninger for at gennemføre dem. **Kun ét eneste forslag har regeringen modsat sig i sin helhed.** Det drejer sig om forslaget om, at der overføres penge fra avu-forløb og hf-enkeltfag til den folkeoplysende voksenundervisning, og at tilskuddet fremover skal udgøre minimum 50 pct. mod i dag max. 1/3 af foreningernes samlede udgifter.
- Ud over de 38 forslag indeholder rapporten **et forslag, som udvalget ikke kunne nå til enighed om.** Det handler om lokaletilskud til det frivillige foreningsliv, som i folkeoplysningslovens forstand er foreninger, der primært er for børn og unge. Her er et flertal af udvalget indstillet på en regelændring, der kan forenkle reglerne og give kommunerne større frihed i forvaltningen af deres eget budget.

Lovforslaget

- Vi planlægger at **fremsette lovforslag** i denne samling om en række af udvalgets forslag. I den forbindelse overvejer vi bl.a. følgende:
- At etablere en **kommunal udviklingspulje** og nye muligheder for kommunen til at indgå partnerskabsaftaler med de folkeoplysende aktører.
- At give adgang til at **fravige kravet om deltagerbetaling** for nye borgere og udsatte personer.

- At synliggøre **folkeoplysningens demokratiske forpligtelse** ved at skrive demokratisk medborgerskab direkte ind i folkeoplysningslovens formålsparagrafer.
- For så vidt angår spørgsmålet om en **ændring af lokaletilskudsreglerne**, så overvejer regeringen en opfølgning herpå.

Øvrige punkter til opfølgning

- Herudover er der en række øvrige tiltag fra folkeoplysningsudvalgets rapport:
- **Det foreslåede dialogforum**, vil bliver sat i gang til foråret. Det skal i første omgang arbejde i tre år, hvor Undervisningsministeriet vil yde bistand.
- Herudover vil jeg give udviklingen inden for folkeoplysningen en saltvandsindsprøjtning ved **at afsætte 15 mio. kr.** til forsøg og udvikling samt et viden-center, som skal beskæftige sig med folkeoplysning.

2. Samrådsspørgsmål Å

Spørgsmål:

”Hvordan mener ministeren, at det fremtidige samarbejde og arbejdsdelingen mellem dels de folkeoplysende foreninger dels VUC og andre uddannelsesinstitutioner bør være (f.eks. i forhold til målgrupper, kursustyper, tilskud/brugerbetaling m.v.)?”

Svar:

- Jeg mener, at **folkeoplysningen, VUC og andre uddannelsesinstitutioners tilbud supplerer hinanden** i det samlede danske uddannelsesbillede. Uddannelserne og den folkeoplysende voksenundervisning har forskellige målgrupper og forskelligt indhold.
- **FVU** er for personer, der ønsker at forbedre deres grundlæggende færdigheder i læsning og matematik. **Avu** er for personer, der ønsker en viden og kompetence, som kan give adgang til hf eller andre ungdomsuddannelser. **Hf-enkeltfag** er for personer, der ønsker adgang til videregående uddannelser.
- Alle tre er kendetegnet ved **ministerielt fastlagte læreplaner og uddannelses-tid**. Der er krav om løbende evaluering af undervisningen og om progression hos kursisterne. Og med få undtagelser afsluttes fagene med mundtlige og/ eller skriftlige prøver eller med anden form for afsluttende evaluering af niveauet.
- Den **folkeoplysende voksenundervisning er for alle, der ønsker mere viden** om et emne. Det kan være inden for den normale fagrække på uddannelserne,

eller noget helt andet. Lærerne og kursisterne kan selv bestemme indholdet, for der er ingen fastlagte læreplaner, uddannelsestid eller afsluttende evalueringer.

- Jeg har **ingen ønsker om at ændre på denne fordeling**.
- Folkeoplysningsudvalget har foreslået, at der **overføres penge fra avu- eller hf- forløb**, der ikke afsluttes ned en eksamen, til den folkeoplysende voksenundervisning.
- I forbindelse med finanslovsaftalen er der sket **en generelt øget deltagerbetaling til almen voksen- og efteruddannelse**. Der er desuden sket en mærkbar forøgelse af deltagerbetalingen for personer, der har en videregående uddannelse.
- Det betyder tilnærmelsesvis **en harmonisering af priserne** mellem på den ene side almen voksenuddannelse og hf-enkeltfag og på den anden side den folkeoplysende voksenundervisning. Jeg forventer, at det vil medføre, at flere fremover vil vælge den folkeoplysende voksenundervisning.

3. Samrådsspørgsmål AA

Spørgsmål:

”Vil ministeren tage højde for den kritik, som en række ungdomsorganisationer inden for foreningsarbejdet har rejst, senest på DUF’s delegeretmøde, om problemer ved at sænke kommunernes tilskud til lokaleleje?”

Svar:

- Regeringens overvejelser om en forenkling af folkeoplysningslovens lokaletilskudsregler er **endnu ikke afsluttet**.
- Folkeoplysningsudvalget har drøftet, om folkeoplysningslovens lokaletilskudsregler kan forenkles. Det er **ikke lykkedes udvalget at nå til enighed** om et sådant forslag.
- Et flertal af udvalget har anbefalet en model for lokaletilskud, hvor kommunalbestyrelsen som led i den kommunale folkeoplysningspolitik gives friere rammer til at fastlægge regler om lokaletilskud til de frivillige folkeoplysende foreningers lokaleudgifter. Friheden skal – under ét – udøves inden for de samme økonomiske rammer, som gælder i dag. Der er altså ikke fremsat nogen forslag om at sænke kommunernes tilskud til lokaler.
- Et mindretal bestående af Dansk Ungdoms Fællesråd har ønsket at fastholde de gældende lokaletilskudsregler, som efter deres opfattelse fungerer efter hensigten. Disse indvendinger mod forslaget indgår i regeringens overvejelser.

- Jeg kan oplyse, at regeringen forventer at fremsætte lovforslag, som opfølgning på folkeoplysningsudvalgets anbefalinger i februar 2011.

4. Samrådsspørgsmål AB

Spørgsmål:

”Det samlede kommunale tilskud til den folkeoplysende voksenundervisning har været støt faldende fra 2002 til 2008. Dertil kommer, at en lang række kommuner har skåret drastisk i budgettet for den folkeoplysende voksenundervisning i de netop vedtagne budgetter for 2011. Denne udvikling fører enten til højere deltagerbetaling, lavere kvalitet eller færre kurser.

Hvilke initiativer vil ministeren tage for, at det også fortsat vil være muligt at udbyde aftenskolekurser og anden folkeoplysende virksomhed i landets kommuner til en pris, borgerne kan betale, og med en kvalitet det er værd at betale for?”

Svar:

- Det er korrekt, at de kommunale udgifter til den folkeoplysende voksenundervisning **samlet set har været faldende siden 2002**. Med lovændringen i 2002, hvor bl.a. kommunalbestyrelsens tilskud blev nedsat fra maksimum 2/3 af den enkelte forenings udgifter til aflønning m.v. til 1/3 af foreningers samlede udgifter til løn m.v. faldt udgifterne.
- I 2002 var udgiften til den folkeoplysende voksenundervisning 625 mio. kr., i 2003 var den 431 mio. kr. svarende til et fald på 31 pct. Udgifterne er i perioden 2003-2009 faldet yderligere 19 pct., således de i 2009 udgør 350 mio. kr. (2011-niveau). De kommunale budgetter for 2011 er først tilgængelige fra Danmarks Statistik den 19. januar 2011.
- Det er vigtigt for mig at understrege, at udviklingen i udgiftsniveauet for den folkeoplysende voksenundervisning **ligger inden for den almindelige kommunale prioritering af de samlede ressourcer** og således inden for rammerne af det kommunale selvstyre. Jeg har stor tiltro til, at den enkelte kommune i sin ressourceprioritering tager højde for borgernes ønsker til tilbud og aktiviteter - også på området for folkeoplysende voksenundervisning.
- Vi fastholder med forslaget aftenskolernes frie emnevalg og den frie deltagelse. Den enkelte aftenskole fortsat selv træffer beslutning om bl.a. deltagerbetalingen, om ansættelse og afskedigelse af ledere og lærere, om valg af emner og tilrettelæggelsesform, om kursuslængde og om antallet af deltagere på det enkelte hold. Jeg forventer derfor, at aftenskolerne fortsat vil levere ydelser af stor kvalitet.